

Teacher Trainers' Views on Foreign Language Teacher Training Based On European Standarts

Elif KIR¹

Abstract

One of the main aims of the European Union in the field of education is to promote language learning. Many programmes and innovations have been carried out by the Council of Europe, Language Policy Division in order to achieve this aim. After completing an extensive research and wide consultation the Council published a document called the "Common European Framework (CEFR)" to provide a common basis among professionals working in the field of modern languages. As CEFR was recommended by the European Union Council Resolution in 2001 to be used, it has now become a key reference tool not only throughout Europe but also all over the world. Turkey as a member of the Council of Europe has therefore been conducting changes in foreign language teaching in order to apply European standarts. However, CEFR is not widely used in training of foreign language teachers in Turkish context. This study aims to learn the views of the teacher trainers on a training programme based on CEFR. 73 teacher trainers working at foreign languages teaching department at 32 universities in Turkey participated in the study through a questionnaire developed by the researcher. Most of the participants stated that the teacher training program based on CEFR is necessary.

Key Words: The Council of Europe, Teacher Training, Common European Framework for Languages

Extended Summary

The Council of Europe , "Language Policy Division" which is responsible for conducting studies in order to promote language learning and teaching led to the publication of a descriptive framework called "The Common European Framework of Reference for Languages-Learning, Teaching, Assessment (CEFR)". The main aim of this document was to facilitate "mutual recognition of the qualifications, and communication concerning objectives and achievements standarts" (Morrow, 2004:7). Therefore, contents of the framework identify different objectives, qualifications and set out different achievement standarts.

¹ Yıldız Technical University, ekir@yildiz.edu.tr

Purpose

Turkey as a candidate member of the European Union (EU) and also a member of the Council of Europe has been trying to apply EU regulations like other member countries through the process called “European Accession Process”. Therefore, it is being tried to fulfill the requirements for the CEFR by doing reforms in foreign language teaching. Application of new curriculums and presentation of the “English Language Portfolio” are some initiatives taken by the Ministry of Education. However, the training of foreign language teachers at higher institutions has not yet been designed according to the contents of the CEFR. In other words, the candidate language teachers are not aware of the CEFR and they do not know how to apply suggestions given in the document. Besides, the new curriculum prepared for foreign languages teaching department does not include any course on CEFR. As the foreign language teachers are expected to have knowledge and skills to apply innovations, an in-service foreign language training based on CEFR has to be designed. In this respect, research questions below guided the study:

- 1) What are the applications of teacher trainers in terms of the CEFR and the applications at the institutions they work for?
- 2) What are the views of teacher trainers on foreign language teacher training based on the CEFR?
- 3) What are their suggestions for a foreign language training based on CEFR?

Method

After a literature review made on the CEFR and teacher training, it was found that any study related to the role of CEFR in teacher training has been conducted so far in Turkey. Therefore, it was decided to conduct a questionnaire in order to reach teacher trainers working at different institutions in different cities. After getting views of the experts in foreign language teaching, the latest version of the questionnaire was decided to include three parts. First part includes general questions aiming to learn background information

of the participants. The second part aims to learn how and at what level the participants integrate the CEFR in the courses offered by them. The questions which are designed to learn the suggestions of the experts for such a program are given in the last part of the questionnaire. The questionnaire was sent to the participants through the internet site called www.surveymonkey.com.

Results

1) %83.6 of the participants stated that they have already read the document and %77.6 of them follow the studies in foreign language teaching conducted by the Council of Europe.

2) The study shows that %59.1 of the participants integrate the CEFR in the courses and %49.1 of them do not integrate the document. Besides, %60.9 of the participants think that the CEFR does not have any place in their institutions while the rest (%39.1) thinks that CEFR has a place in their institutions.

3) The participants stated totally 32 courses that they integrate CEFR into and they also stated 24 issues related to CEFR. CEFR was mostly given place in the course called "Material Development and Evaluation" and "Testing and Assessment". The most emphasized CEFR issues are "Global Scale" and "Language Skills".

4) Teacher trainers also suggested 52 courses for a foreign language teacher training based on the CEFR.

5) A large number of teacher trainers (%90.8) think that a foreign language teacher training based on CEFR has to be presented. They indicated 54 reasons for the necessity to implement such a program. The most indicated reason is "common standards stated in the document" and the other is "the role of the document in teacher training".

6) %84.1 of the participants think that candidate language teachers do not have any information about the CEFR while only the %15.9 thinks that candidate language teachers know about the document.

7) Participant also stated 52 characteristics of teacher training program based on CEFR has to include. “Candidates who know about language levels” and “teachers who can connect the theory with practice” are the most shared characteristics.

Conclusion

73 teacher trainers working at 32 universities in 18 cities participated in the study. Even though there are differences in the backgrounds of the teacher trainers and regions they work, there are lots of common issues shared by them. First of all, almost all teacher trainers think that a training program based on the CEFR is necessary. This result exactly matches with the stated problem of this study. Turkey as a member of the Council of Europe has to present a foreign language teacher training program designed according to the European standards in this area. As CEFR published by the council provides a common reference both for the trainers and teachers all over the Europe, it also has to be used foreign language training context in Turkey. In conclusion, views of the teacher trainers will make valuable contributions in order to prepare such a program. Besides, the experiences of the trainers and their current applications can be helpful in program development.

Öğretmen Eğitimcilerinin AB Standartlarıyla Uyumlu Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirilmesine Yönelik Görüşleri

Elif KIR²

Öz

Avrupa Birliğinin eğitim alanındaki en önemli amaçlarından birisi yabancı dil öğrenmeyi teşvik etmektir. Bu amacı başarabilmek için Avrupa Konseyi, Dil Politikası Birimi birçok programlar ve yenilikler yürürlüğe koymaktadır. Uzun süreli araştırmalar ve uzman görüşünün ardından Konsey bu alanda çalışan uzmanlar arasında ortak bir temel sağlamak için “Diller İçin Ortak Başvuru Metnini” (OBM) yayınlamıştır. 2001 yılında OBM’nin Avrupa Birliği Konsey önergesinde kullanımının önerilmesi ile bu belge tüm Avrupa ve dünyada anahtar bir referans aracı olmuştur. Türkiye, Avrupa Konseyinin bir üyesi olarak Avrupa standartlarını uygulamak amacı ile yabancı dil öğretiminde değişiklikler yapmaktadır. Ancak, Türkiye bağlamında OBM öğretmen eğitiminde yaygın bir biçimde kullanılmamaktadır. Bu çalışma, öğretmen eğitimcilerinin OBM’ye dayanan bir öğretmen yetiştirme programına ilişkin görüşlerini almayı amaçlamaktadır. Çalışmaya araştırmacı tarafından geliştirilen bir anket aracılığı ile toplam 32 üniversitenin yabancı diller eğitimi bölümlerinde görevli 73 öğretmen eğitimcisi katılmıştır. Katılımcıların çoğu OBM uyumlu bir öğretmen yetiştirme programının gerekli olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Avrupa Konseyi, Öğretmen Eğitimi, Diller için Ortak Başvuru Metni

Giriş

Avrupa Birliği Uyum Süreci

Avrupa Birliği (AB), yirmi yedi Avrupa ülkesinden oluşan uluslararası bir kuruluştur (Günüğur, 2007:45). Aday ülke konumunda olan Türkiye’nin AB ile bütünleşme çalışmaları uzun bir geçmişe dayanmaktadır. Türkiye birliğe ortaklık başvurusunu 1959 yılında yapmış ancak AB ile uyum çalışmaları, 1999 yılında, tam üyelik için resmi görüşmelerin başlaması ile hızlanmıştır. (TOBB, 2002:2). Birliğin 1990’lı yıllardan itibaren yaptığı yeni düzenlemeler ile birlik içerisinde ortak hareketlilik anlayışını güçlendirmesi (Özpençe, 2009:12) ve Lizbon stratejisi çerçevesinde belirlenen “AB’nin dünyanın en rekabetçi ve bilgiye dayalı ekonomiye sahip olma” hedefi (İKV, 2010:4) AB ülkelerinin eğitim politikalarını ortak bir anlayış ile düzenlemelerine neden olmuştur. Bu doğrultuda,

² Yıldız Teknik Üniversitesi, ekir@yildiz.edu.tr

Türkiye AB standartlarına uyum sağlama ve denklik konularını eğitim alanındaki öncelikli konular arasına almıştır (Demirel, 2003).

Avrupa Konseyi Dil Politikası Çalışmaları

1970'lerden itibaren Avrupa Komisyonu ve Avrupa Birliğine üye ülkeler, daha iyi bir yabancı dil öğretiminin desteklenmesi için gerekli koşulların sağlanmasını, eğitim alanında uygulanan eylem planına almışlardır. Avrupa vatandaşları tatil, çalışma ve eğitim amaçları ile farklı ülkelere gitmekte ve 500 bine yakın öğrencinin Erasmus programı ile başka bir üniversitede öğrenim gördüğü bilinmektedir. Bu durum, birçok Avrupa ülkesinde ilkökul düzeyinde ikinci bir Avrupa dilinin öğretilmesi sonucunu doğurmuştur (Keskin, 2010: 24-25). 2002 yılından başlayarak erken yaşlarda dil öğretime başlanması ve en az iki yabancı dilin öğretilmesi yabancı dil öğretiminin başlıca amaçlarından biri olmuştur. Yabancı dil öğretimi için belirlenen bu hedefin, Avrupa Birliğinin "rekabete ve bilgiye dayalı ekonomiye sahip olma" ana hedefine ulaşmak için öngördüğü stratejilerden biri olduğu belirtilmektedir (EURYDICE, 2005a:2). Türkiye'nin de 1949 yılından beri üyesi olduğu Avrupa Konseyi, Avrupa'daki çeşitli dilleri ve kültürleri, geliştirilmesi ve korunması gereken ortak bir miras olarak görmektedir. Konsey, birden fazla dil bilme ile Avrupa'daki çeşitli ulusların bir araya geleceğini, insanların daha rahat dolaşabileceklerini, karşılıklı anlayışın güçleneceğini ve ön yargıların ortadan kalkacağını savunmaktadır (Beacco ve Bayram, 2003: 14-20). Bu doğrultuda, birden fazla yabancı dil bilen, kültürlerarası yetiye sahip bireylerin yetiştirilmesi konusunda ortak bir dil öğretim anlayışı geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Diller İçin Ortak Başvuru Metni (OBM)³

Avrupa Konseyinin belirlediği dil politikasının amaç ve hedefleri doğrultusunda hazırlanan "Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (OBM)", Avrupa ülkelerinde dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları ve bunun gibi konulardaki çalışmaları yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır

³ Çalışmada, İngilizce adı "Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR)" olan metnin "Diller için Ortak Başvuru Metni (OBM)" çevirisi kullanılmaktadır. Tüm metinde bu kısımdan sonra OBM kısaltmasına yer verilecektir.

(Demirel, 2009:1). Avrupa Konseyinin 40 yılı aşkın süredir modern diller alanında yaptığı proje çalışmaları ile biçimlenen bu metin dil öğrenme düzeylerini belirterek ortak yabancı dil öğretim programı hazırlanması çalışmalarına öncülük etmektedir. Ayrıca, bu metin eylem odaklı, öğrenci merkezlidir ve Avrupa'daki hareketliliği desteklemek amacı ile çok dil öğrenmeyi özendirme gibi politik bir amacı da içermektedir (Heyworth, 2006: 181).

260 sayfalık bu eser toplam dokuz bölümden oluşmaktadır. 1. bölüm çerçeve'nin işlevlerini belirtip, Avrupa Konseyi'nin genel dil politikasını anlatmakta, çok dilliliği yaygınlaştırıp Avrupa'nın dilsel ve kültürel farklılığını yansıtanın önemi üzerinde durmakta ve tüm bunlar için gerekli ölçütleri sıralamaktadır. 2. bölüm "eylem-düzenlemeli" dil öğrenim yaklaşımının detaylarını açıklamaktadır. 3. bölüm ise dil kullanım düzlemleri ve dil kullanım yetkinlik derecelerinin tanımına ayrılmıştır. 4. bölümde dil öğrenim durumları, alanları, kurumları, bağlamları ve bu olgularla bireyin psikolojik bağlantıları açıklanmaktadır. Çerçeve kullanıcısının veya dil öğrencisinin sahip olması olası ya da dil öğrenim süreci içinde geliştirebileceği yetenekleri 5. bölümde sunulmaktadır. 6, 7 ve 8. bölümler çerçevenin dil öğrenimi ve öğretim süreçleriyle doğrudan ilgilenen "edinme" ve "öğrenme" arasındaki ilişkiyi açıklamakta ve bireyin çok dillilik yeteneğinin geliştirilmesi için öneriler sunmaktadır. En son bölüm olan dokuzuncu bölüm ise ölçme ve değerlendirme kavramlarını geçerlilik ve güvenilirlik başta olmak üzere detaylı bir şekilde açıklamaktadır (Uzun, 2005).

AB'de Yabancı Dil Öğretmenlerinin Eğitimi ile İlgili Çalışmalar

Avrupa Modern Diller Merkezi (The European Centre for Modern Language-ECML) önerisi ile beş farklı ülkeden katılan uzmanlar temel yeterlilikler yolu ile öğretmen eğitimine odaklanmak, yabancı dil öğretimi ile ilişkili yeterlilik tanımları oluşturmak ve öğretmen adaylarının bilgi, beceri ve değerlerini yansıtacakları bir portfolyo çalışmasının içine bu yeterlilikleri almak amacı ile "Yabancı Dil Öğretmenleri için Avrupa Portfolyosu" (the European Portfolio for Student Teachers of Languages-EPOSTL) geliştirmişlerdir. Portfolyoda tanımlamalar OBM'de olduğu gibi "yapabilirim" ile ifadelendirilmiştir. OBM'de verilen bazı açıklamalar dil öğrenimi yerine dil öğretimi olarak değiştirilerek belli

bir kapsama kadar portfolyoya alınmıştır. Portfolyo üç ana kısma ayrılmıştır. Bunlar, a) öğrencilerin genel soruları yanıtladığı ve “yapabilirim” ifadelerinin bulunduğu bireysel rapor, b) öz değerlendirme ve yansıtmaya odaklanan öz-değerlendirme bölümü ve c) öz-değerlendirme çıktılarının gösterilmesi, gelişimin kanıtlanması ve örnek çalışmaların belgelenmesi amacını taşıyan belgelendirme kısmı (Newby, 2007: 23- 24). Portfolyoda yer alan ve hem öğretmen adayının kendini değerlendirmesi hem de öğretmen eğitimcilerinin değerlendirme yapmalarını sağlayan betimlemeler belli konu başlıkları altında toplanmıştır. Bu konu başlıkları sırasıyla içerik, yöntem, kaynaklar, ders planı, dersin yönetimi, bağımsız öğrenme ve öğrenmenin değerlendirilmesidir (Strakova, 2009: 80). Ayrıca, her ana konu alt başlıklara bölünmüştür. Örneğin, “dersin yönetimi” konusunda ders planlarını kullanma, içerik, öğrencilerle etkileşim, sınıf yönetimi ve sınıf dili alt başlıkları yer almıştır. Öğretmen adayının kendini değerlendirmesi amacı ile verilen her “yapabilirim” ifadesinin altında öğretmen adayının ilgili kazanımı gerçekleştirip gerçekleştirmediğini ve gerçekleştirdi ise hangi tarihlerde gerçekleştirildiğini yazabilecekleri bir tablo da sunulmaktadır (Newby ve diğerleri, 2007).

Yabancı dil öğretmenleri ile ilgili bir profil çalışması oluşturmak amacı ile yürütülen önemli bir araştırma, yine “Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonunun” önderliğinde, Southampton üniversitesinde kurulan bir ekip tarafından yürütülmüştür. Bu çalışmada, Avrupa Birliğinin 2000 yılında dil öğretimi ve öğrenimini geliştirmek amacı ile başlattığı girişimler, ardından 2001 yılında Avrupa diller yılı çalışması ve 2002 yılında Avrupa Komisyonu Barcelona toplantısında alınan küçük yaştan itibaren anadilin yanı sıra en az iki dil öğrenilmeli kararı etkili olmuştur. “Dil Öğretmeni Eğitimi İçin Avrupa Profili: Bir Referans Çerçevesi” (European Profile for Language Teacher Education-a Frame of Reference) olarak adlandırılan rapor 2004 yılında tamamlanmıştır ve yukarıda bahsedilen “yabancı dil öğretmenleri için portfolyo” çalışmasında da yararlanılan ana kaynaklardan birisi olmuştur. Rapor, dil öğretimi politika yapıcıları ve öğretmen eğitimcilerine yabancı dil öğretmenlerinin yetiştirildiği hizmetiçi ve hizmet öncesi programlar için şu başlıklarda öneriler sunmaktadır: a) derslerin yapısı, b) yabancı dil öğretiminin merkezinde yer alan bilgi ve anlayış, c) öğrenme ve öğretme strateji ve

becerilerinin çeşitliliği, d) dil öğretiminin desteklenmesi gereken değerleri. Raporda, uzman görüşleri ile dil öğretiminin eğitiminde önemli olan maddeler paylaşarak gerekli öneriler getirilmiştir. Ayrıca, seçilen 11 Avrupa yükseköğretim kurumundan örnek çalışmalar raporda yer alan her maddenin uygulamada nasıl yürüdüğü ile ilgili örneklendirme sunmaktadır (Kelly ve diğerleri, 2004:1-124). Bir sonraki aşamada projedeki her madde için açıklamanın ardından maddeyi “uygulama ve kullanma” stratejileri verilmiştir. Örneğin, birinci madde olan “akademik çalışma ve öğretmenlik uygulamasını birleştiren öğretim programı” için “kuramsal bilginin öğretmen adayının sınıfta uygulamasını göreceк biçimde düzenlenmesi”, “eylem araştırması yolu ile öğretmen adaylarının uygulama ve değerlendirme yapması” gibi stratejiler önerilmiştir (Kelly ve Grenfell, 2005:5).

Avrupa Konseyinin üyesi ve Avrupa Birliğine aday bir ülke olarak Türkiye diğer AB ülkeleri gibi yabancı dil öğretimi alanında alınan ortak kararları izlemektedir. Ancak, yabancı dil öğretmenlerinin yetiştirilmesinde, Avrupa Konseyi yabancı dil öğretim politikası ile biçimlendirilmiş ortak bir yabancı dil öğretmeni yetiştirme programı henüz ülke genelinde uygulanmamaktadır. AB uyum süreci çalışmaları ile MEB tarafından yabancı dil öğretim programı ve öğretimin düzenlenmesinde yapılan değişiklikler düşünüldüğünde yabancı dil öğretmenlerinin AB standartlarına göre düzenlenen özellikleri kazanmış olmaları beklenmektedir. Akyüz’ ün (2009: 428) belirttiği gibi AB’ne uyum sürecinde öğretmen yetiştirmenin niteliğini yükseltmek, öğretmene kendini geliştirme, iş doyumunu ve yüksek “güdülenme” olanakları sağlamak, bazı değişikliklerin yapılma gerekliliğinin olduğu alanlar arasındadır. Bu bağlamda, OBM uyumlu bir program yetkin yabancı dil öğretmenlerinin hizmet öncesinde yetişmesini sağlayacak ve öğretim sırasında karşılaşılabilecek sorunları azaltacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Avrupa genelinde yabancı dil öğretimi alanında ortak bir referans sunan OBM uyumlu yabancı dil öğretmeni yetiştirme programı hazırlanması ile ilgili

yabancı diller eğitimi bölümlerinde görevli öğretmen eğitimcilerinin görüşlerini almaktır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır:

- Öğretmen eğitimcilerinin OBM hakkındaki bilgileri ve kullanım düzeyleri nedir?
- Öğretmen eğitimcilerinin OBM uyumlu bir yabancı dil öğretmeni yetiştirilmesine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Öğretmen eğitimcilerinin OBM uyumlu olası bir yabancı dil öğretmeni yetiştirme programına ilişkin önerileri nelerdir?

Yöntem

OBM'ye uygun yabancı dil öğretmeni yetiştirilmesine ilişkin öğretmen eğitimcilerinin görüşlerini belirlemek amacıyla ankete dayalı nicel bir çalışma yapılmıştır. Araştırma probleminin çözümüne ilişkin benzer nitelikte bir bilgi toplama aracı saptanmadığından bu çalışma için yeni bir veri toplama aracı geliştirilmiştir

Çalışma Evreni ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2010-2011 eğitim öğretim yılında Türkiye'de, yabancı diller eğitimi bölümlerinde görev yapan öğretmen eğitimcileri oluşturmaktadır. Bu çalışmada, YÖK resmi internet sitesinde 21.03.2011 tarihinde yayınlanan listeden yararlanılarak rastlantısal örnekleme yöntemi ile yabancı diller eğitimi bulunan 32 üniversite örnekleme alınmıştır. Böylece, 32 üniversitedeki 98 öğretmen eğitimcisi çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Evrenin 49 üniversiteden oluşması ve örnekleme 32 üniversitenin alınması %65,3' lük bir oranla örneklemin evrenin büyük bir oranını kapsadığını göstermektedir.

Anket çalışması örneklem içinde bulunan 18 farklı ildeki toplam 32 üniversitenin yabancı diller eğitimi bölümlerine gönderilmiştir. Örneklem kümesi içerisinde yer alan 98 öğretmen eğitimcisinden 73'ü araştırmaya katılmıştır. Öğretmen eğitimcilerinin %74'ünün anket çalışmasına katılması araştırma açısından önemli bir gösterge olarak kabul edilebilir.

Tablo 1. Araştırmanın yürütüldüğü üniversiteler ve öğretmen eğitimcisi sayısı

Üniversite-Fakülte-Bölüm	İli	Katılımcı Sayısı
Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Eskişehir	11
Atatürk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Erzurum	1
Balıkesir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Balıkesir	3
Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Ankara	1
Boğaziçi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	İstanbul	1
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Çanakkale	3
Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	İzmir	2
Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Kayseri	1
Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Erzincan	1
Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Ankara	5
Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Gaziantep	2
Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Ankara	7
İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Malatya	2
İstanbul Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	İstanbul	4
Maltepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	İstanbul	2
Marmara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	İstanbul	4
Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Ankara	2
Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Samsun	2
Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Denizli	1
Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Sakarya	2
Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Edirne	3
Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Bursa	5
Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	İstanbul	3
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	Van	1
Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	İstanbul	4

Sınırlılıklar

Bu araştırma, Türkiye’de 2010-2011 öğretim yılı bahar döneminde üniversitelerin yabancı diller eğitimi bölümlerinde görevli öğretmenlerden elde edilen verilerle sınırlıdır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Anket geliştirme aşamasında, araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilecek bulgulara temel oluşturulması için açık uçlu ve kapalı uçlu sorular hazırlanmıştır. Anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümü öğretmen eğitimcileri ile ilgili kişisel

bilgilerin alındığı soruları içermektedir. İkinci bölümde Avrupa Birliği çalışmaları ve OBM ile ilgili sorular yer almaktadır. Üçüncü bölüm, OBM'nin kullanım biçimi, OBM uyumlu öğretmen yetiştirme programı ile ilgili düşünce ve önerilerinin öğrenildiği soruları içermektedir.

Uzman görüşüne sunulan anket, gerekli düzenlemelerin yapılmasından sonra “survey monkey” adlı web destekli anket hazırlama ve dağıtma amaçlı siteye kullanıcı adı ve şifre ile <http://www.surveymonkey.com/s/CZMQM56> uzantısından aktarılmıştır. “Bilgisayar ve Öğretimi Teknolojileri Eğitimi” alanındaki bir uzmanın teknik açılardan (kullanılan renk, yazı biçimi, soruların sıralanışı gibi) görüşleri alınarak “kullanıcı odaklı” biçime getirilen anket öğretmen eğitimcilerine e-posta aracılığıyla gönderilmiştir.

Verilerin Analizi

Öğretmen eğitimcilerinin OBM uyumlu yabancı dil öğretmeni yetiştirilmesi görüşlerine ilişkin verilerin analizinde bağımsız değişken düzeylerine göre ilişkilerin belirlenmesi yoluna gidilmemiş frekans ve yüzde değerleri kullanılarak veriler yorumlanmıştır. Araştırmada öğretmen eğitimcilerinin *verdikleri dersler, ders içeriklerine alınan OBM özellikleri, ders önerileri ve OBM uyumlu öğretmen yetiştirme programının özellikleri ile ilgili düşünceler* birden çok özellik içerebildiği için yalnızca sayısal değerler verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, elde edilen bulgular belirli başlıklar altında paylaşılmaktadır.

Öğretmen Eğitimcileri ile İlgili Kişisel Bilgiler

Araştırmaya katılan öğretmen eğitimcileri ile ilgili bilgiler tablolar halinde sunulmuştur. Tüm sorulara katılımcıların tamamı katılmadığından frekans dağılımı farklılık göstermektedir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğretmen eğitimcilerinin cinsiyetlerine göre dağılımları

	<i>f</i>	%
KADIN	40	55.1
ERKEK	33	44.9
TOPLAM	73	100

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi katılımcıların %54.7'si kadın, %45.3'ü ise erkektir. Kadın katılımcıların oranı erkeklerden daha yüksektir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğretmen eğitimcilerinin yaşlarına göre dağılımları

	<i>f</i>	%
20-30	12	17.1
30-40	27	38.6
40-50	22	31.4
50-60	5	7.1
60-70	4	5.7
TOPLAM	70	100

Katılımcıların yaş aralığını öğrenmek için a) 20- 30, b) 30- 40, c) 40- 50, d) 50- 60 ve e) 60 -70 olmak üzere beş seçenek verilmiştir. Katılımcıların %41.5'i 30- 40 yaşları arasındadır. %32.3'lik bir oran ile 40- 50 yaş arası katılımcılar 2. sırada ve %15.4'lik bir oran ile 20- 30 yaş arası katılımcılar 3. sırada gelmektedir. En son sırayı ise %3.1'lik bir oran ile 60- 70 yaş arası katılımcılar oluşturmaktadır.

Tablo 3. Araştırmaya katılan öğretmen eğitimcilerinin ünvanlarına göre dağılımları

	<i>F</i>	%
Prof. Dr.	7	9.7
Doç. Dr.	6	8.3
Yrd. Doç. Dr.	23	31.9
Dr. Öğretim Görevlisi	8	11.1
Dr. Araştırma Görevlisi	1	1.4
Öğretim Görevlisi	13	18.1
Araştırma Görevlisi	14	19.4
Toplam	70	100

Öğretmen eğitimcilerinin ünvanları sunulan seçeneklerle öğrenilmiştir. Katılımcıların %32.8'i "yardımcı doçent" ünvanına sahiptir. İkinci sırada %20.9 ile "araştırma görevlileri" gelmektedir. Katılımcıların %14.9'u "öğretim görevlisi" iken %11.9'u "dr. öğretim görevlisidir". Anketi cevaplayanların %9.0'ı "profesörlük ve doçentlik" ünvanına sahiptir. %1.5 ile "dr. araştırma görevlileri" en son sırada gelmektedir.

Öğretmen Eğitimcilerinin OBM ile İlgili Bilgileri

Yapılan çözülemeye göre %83. 6 ile katılımcıların büyük bir çoğunluğu OBM'yi okumuştur. Okumadığını belirten katılımcıların oranı ise %16. 4'dür. Ayrıca, ankette

"Avrupa Birliği'nin yabancı dil öğretimi alanındaki çalışmalarını takip ediyor musunuz?" sorusu yer almıştır. Avrupa Birliğinin yabancı dil öğretimi alanındaki çalışmalarını takip eden katılımcı oranı OBM metnini okuduğunu belirten katılımcılara göre daha düşüktür. Ancak, %77, 6'lık bir oranla bu çalışmaları katılımcıların büyük bir çoğunluğunun takip ettiği bulunmuştur.

Tablo 4. OBM ve AB dil politikaları ile ilgili ön bilgilerin dağılımı

OBM Metnini Okudunuz mu?	<i>F</i>	%
Evet	60	83.3
Hayır	12	16.7
Toplam	72	100

AB Dil Politikalarını Takip Ediyor musunuz?	<i>f</i>	%
Evet	56	77.8
Hayır	16	22.2
Toplam	72	100

OBM'nin Öğretmen Eğitiminde Kullanılması ile İlgili Düşünceler

“OBM Metnine Öğretmen Eğitiminde Yer Verilmeli mi?” sorusuna %90. 8'lik bir oranla katılımcıların büyük çoğunluğu evet cevabını vermiştir. Bu da öğretmen eğitimcilerinin çoğunun OBM'ye öğretmen eğitiminde yer verilmesi gerektiği görüşünde olduklarını göstermektedir.

Tablo 5. OBM metnine öğretmen eğitiminde yer verilmesi ile ilgili düşünceler

OBM Metnine Yer Verilmeli mi?	<i>f</i>	%
Evet	60	83.3
Hayır	12	16.7
Toplam	72	100

Ayrıca, katılımcılardan OBM metnine niçin öğretmen eğitiminde yer verilmesi gerektiği ile ilgili gerekçelerini bildirmeleri istenmiştir. Yapılan çözümlemede aşağıdaki tabloda yüzdeleri gösterilen toplam 54 ifade ortaya çıkmıştır.

Tablo 6. Öğretmen eğitiminde OBM metnine yer verilmesi ile ilgili gerekçelerinin dağılımı

	<i>f</i>	%
Ortak Ölçütler Sağlaması	16	29
Öğretmen Yetiştirmede Rolü	8	14
Yabancı Dil Öğretim Programı Hazırlamada Rolü	6	11
Avrupa Birliği Kapsamındaki Rolü	6	11
Öğrenci Merkezlilik/Özerklik Sunması	5	9
Metnin Yapısının Özellikleri	4	7
Ders Kitaplarının Hazırlanmasındaki Rolü	3	5
İçerdiği Yöntem	1	1.8
Güncel Olması	1	1.8
Erken Yaşlarda Yabancı Dil Öğretimini Vurgulaması	1	1.8
Edimbilimsel ve Toplumsal Yetileri Vurgulaması	1	1.8
İletişim ve Çok kültürlülüğü Vurgulaması	1	1.8
Dil Ediniminin Önemi	1	1.8
Toplam	54	100

Yukarıdaki tablo incelendiğinde OBM metninin öğretmen eğitiminde kullanılması gerektiğini düşünen katılımcıların çoğu gerekçe olarak metnin yabancı dil öğretiminde ve dil seviyelerinin belirlenmesinde ortak ölçütler getirme özelliğini belirtmişlerdir (%29). Bu gerekçeyi, metnin öğretmen yetiştirmedeki rolü ve öğretmenlerin metnin içeriğini bilerek kullanmaları gerekliliği izlemektedir (%14). OBM'nin yabancı dil öğretim programları hazırlama sürecinde kullanılması gerekçesi %11'lik bir kısmı oluşturarak üçüncü sırada gelmektedir. Yine aynı yüzdelle dördüncü sırada metnin Avrupa Birliği ile ilişkisi gelmektedir. Bu sıralamayı metnin öğrenci merkezliliği öne çıkarması, anlaşılır olması ve

ders kitaplarının metne göre hazırlanması gerekçeleri izlemektedir. İfadelerin incelenmesinde OBM metninde öne çıkan “çok kültürlü”, “çok dil bilen” bireyler yetiştirme amaçları, kendi kendini değerlendirme ve hareketlilik gibi özelliklere değinilmemiş olması araştırmanın kapsamı açısından ilgi çekicidir. Öğretmen yetiştiren uzmanların OBM’nin ortak ölçütler ve program hazırlama özelliklerinin önemini farkında oldukları ancak diğer özellikleri ile ilgili farkındalık geliştirmedikleri öngörülebilir.

OBM’nin Öğretmen Eğitiminde Kullanım Düzeyi

Katılımcıların OBM metnini kendi öğretimlerine alıp almadıklarının sorusunun cevapları analiz edildiğinde katılımcıların %59.1’lik bir oranının metni ders içeriğine aldığı %49.1’lik bir oranın ise almadığı saptanmıştır. Yukarıda da verildiği gibi katılımcıların %96.1’inin OBM metnine yer verilmesini düşünmesi ancak %59.1’inin metne derslerinde yer vermesi önemli bir göstergedir.

Tablo 7. Öğretmen eğitimcilerinin OBM metnini kullanım dağılımları

OBM Metnine Yer Veriyor musunuz?	<i>f</i>	%
Evet	42	59.1
Hayır	30	40.9
Toplam	72	100

Katılımcılara ayrıca çalıştıkları kurumda OBM metnine yer verilip verilmediği de sorulmuştur. Bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 8. Öğretmen eğitimcilerinin görev yaptıkları kurumlarda OBM metninin kullanım dağılımları

Kurumunuzda OBM Metnine Yer Veriliyor mu?	<i>f</i>	%
Evet	32	39.1
Hayır	46	60.9
Toplam	72	100

Tabloda görüldüğü gibi katılımcıların %60.9'u OBM'ye kurumlarında yer verilmediğini %39.1'i ise metne kurumlarında yer verildiğini düşünmektedir.

OBM metnini ders içeriğine alan öğretim elemanlarının bu metni ne biçimde ve hangi oranda ders içeriklerine aldıkları da öğrenilmiştir. Elde edilen veri sonucunda öncelikle metnin içeriğe alındığı dersler ve bu dersleri veren öğretim elemanlarının sayısı saptanmış sonrasında ise metnin hangi özelliklerini içeriğe aldıkları konu başlıkları ile derlenmiştir. Katılımcılar toplam 32 ders bildirmiştir. Bazı dersler birden fazla katılımcı tarafından belirtilmiştir. Bu dersler sırasıyla şöyledir; Araç-Gereç Geliştirme-Değerlendirme (n=6), Sınav Hazırlama ve Değerlendirme (n=6), Özel Öğretim Yöntemleri (n=5), Fransızca Öğretiminde Yaklaşımlar (n=4), Dil Becerileri (n=3), İngiliz Edebiyatı (n=3), Yazma (n=3), İngilizce Dil Becerilerinin Öğretimi (n=2), Dil Edinimi (n=2), Konuşma (n=2), Alan Eğitiminde Eğilimler (n=1), Almanca Ders Kitabı İnceleme (n=1), Almanca Öğretiminde Yaklaşımlar (n=1), Araştırma Becerileri (n=1), Avrupa Dil Politikaları Çerçevesinde Portfolyo Çalışmaları (n=1), Bağlamsal Dilbilgisi (n=1), Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi (n=1), Bilimsel Araştırma (n=1), Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi(n=1), Dilbilgisi(n=1), Dilbilim(n=1), Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi(n=1), Metin Dilbilgisi(n=1), Okuma Becerileri(n=1), Öğretim Teknolojileri ve Araç-gereç Tasarımı(n=1), Öğretmen Yetiştirme(n=1), Öğretmenlik Uygulaması (n=1), Program Geliştirme(n=1), Seçmeli II (CEF) (n=1), Yabancı Dil Eğitiminde Çeviri (n=1) ve Yöntem.

OBM metninin en fazla "Araç-Gereç Geliştirme-Değerlendirme" ve "Sınav Hazırlama-Değerlendirme" derslerinde kullanıldığı görülmektedir. "Özel Öğretim Yöntemleri" dersi ise ikinci sırada gelmektedir.

Ders İçeriklerine Alınan OBM Özellikleri

Katılımcılardan derslerine OBM'nin hangi özelliklerini aldıkları öğrenilmiştir. Yapılan analizde metinde geçen toplam 24 özelliğin bildirildiği bulunmuştur. Bu özelliklerin bazıları birden fazla katılımcı tarafından bazıları ise tek bir katılımcı tarafından bildirilmiştir. Özellikler sırası ile şöyledir: Değerlendirme Ölçütleri (n=10), Dil Becerileri (n=9), Dil Yeterlilikleri (n=6), Ders Materyallerinin Seçimi (n=4), Sınav Hazırlama (n=3), Dil

Gelişim Dosyası (n=3), Dil Öğretim Yöntemleri (n=3), Araştırma Becerileri (n=2), Dil Öğrenme Stratejileri (n=2), İletişim ve Beceri Etkinlikleri (n=2), Kültürlerarası Özellikler (n=2), Öğrenen Özerkliği (n=2), Çoklu Zeka (n=1), Dil İşlevleri (n=1), Dil Öğrenimi (n=1), Görsel İşitsel Araç-Gereç Kullanımı (n=1), Güdüleme (n=1), İçerik Odaklı Dil Öğretimi (n=1), OBM Metninin Tanıtımı (n=1), Öğrenme Amaçları (n=1), Öğretilen İçeriğin Uygunluğu (n=1), Öğretmen Yeterlilikleri (n=1), Öz-değerlendirme (n=1) ve Program Hazırlama (n=1).

OBM Uyumlu Program İçin Ders Önerileri

“OBM uyumlu bir programda hangi derslerin olmasını önerirsiniz?” sorusu ile katılımcıların OBM’ye uyumlu biçimde düzenlenebilecek olası bir program için ders önerileri alınmıştır. Katılımcılardan toplam 52 ders önerisi gelmiştir. Birden fazla katılımcı tarafından önerilen dersler parantez içerisinde belirtilmiştir. Dersler sırasıyla şöyledir: Öğrenen Özerkliği (n=4), Öğrenme Stratejileri (n=4), Edimbilim ve Dil Öğretimi (n=2), Avrupa Dil Politikaları (n=2), İletişim Becerilerinin Kazandırılmasına Yönelik Dersler (n=2), Okuma ve Yazma (n=2), Ölçme ve Değerlendirme (n=2), Araç-Gereç Geliştirme, Araştırmacı Olarak Öğretmen, Avrupa Vatandaşlığı, Avrupa ve Türkiye’de OBM Uygulamaları, Bilgisayar Destekli Dil Eğitimi, Bilişsel Stratejiler (eleştirel düşünceyi içeren), Çağdaş Öğretim Yöntemleri ve Uygulamaları, Çözümleme, Dil Becerilerinin Öğretimi, Dinleme ve Konuşma, Düşünme Becerilerini Geliştiren Dersler, Dört Dil Becerisini Geliştiren Dersler, Eğitim Yöntemleri, Evrensel Ölçütlerin İncelendiği Dersler, Görev Odaklı Dil Öğretimi, İngilizce Öğretiminde Yapılandırıcılık, İş İngilizcesi, Karşılaştırmalı Dilbilgisi, Kitap İnceleme Dersleri, Konuşma Becerileri, Konuşma ve Dinleme Öğretimi, Konuşma-Anlama, Kültürel Çeşitlilik, Kültürlerarası İletişim, Kültürlerarası İletişim ve Etkileşim, Kültürlerarası İletişim ve Kültürlerarası Farkındalık, OBM, OBM’ye giriş, OBM Uyumlu Dört Dil Becerisinin Geliştirildiği Dersler, Okuma, Okuma ve Konuşma, Okuma ve Yazma Öğretimi, Görev Odaklı Dil Öğretimi, Öğrencileri Güdüleme, Öğretmenler İçin Konuşma Çözümlemesi, Proje Yazımı, Teknolojinin Dil Öğretiminde Kullanımı, Toplum Bilimleri, Toplumda Konuşma, Yabancı Dil Öğretiminde Kültür, Yaklaşım, Yaşam Boyu Öğrenme, Yazma ve Yöntem dersleridir.

OBM Uyumlu Öğretmen Yetiştirme Programının Özelliklerine İlişkin Düşünceler

Öğretmen eğitimcilerinin OBM uyumlu bir yabancı dil öğretmeni yetiştirme programının özelliklerinin neler olması gerektiği ile ilgili görüşleri açık uçlu bir soru yardımı ile derlenmiştir. Bu sorudan önce öğretmen adaylarının OBM ile ilgili yeterince bilgi sahip olup olmadıkları sorulmuştur.

Tablo 9. Öğretmen adaylarının OBM ile ilgili bilgi düzeylerine ilişkin görüşlerin dağılımı

Öğretmen Adayları OBM ile İlgili Bilgiye Sahip mi?	<i>f</i>	%
Evet	13	15.9
Hayır	60	84.1
Toplam	73	100

Bulgular incelendiğinde öğretmen eğitimcilerinin %84.1'inin öğretmen adaylarının OBM ile ilgili bilgi sahibi olmadıklarını düşündükleri, %15.9 gibi düşük bir kesimin ise öğretmen adaylarının bu metinle ilgili bilgi sahibi olduklarını düşündükleri görülmektedir.

Elde edilen bulguların analizi sonucunda öğretmen eğitimcilerinin OBM uyumlu bir öğretmen yetiştirme programı sonucunda öğretmen adaylarının kazanması gereken 52 özellik belirttikleri bulunmuştur. Yedi özellik birden fazla katılımcı tarafından diğer özellikler ise bir kez bildirilmiştir. Sayılar parantez içerisinde belirtilmiştir. Özellikler aşağıda belirtilmiştir:

1. Dil düzeyleri hakkında bilgisi olan (n=4)
2. Kuram ve uygulama bağı kuran (n=3)
3. Araştırma odaklı (n=2)
4. OBM hakkında bilgisi olan (n=2)
5. OBM'ye uygun kaynak ve ders etkinlikleri oluşturan (n=3)
6. Öğrenci merkezli bir öğretim düzenleyebilen (n=2)
7. Tüm dil beceri ve alanlarının önemini bilen (n=2)
8. Avrupa dil politikaları hakkında farkındalık kazandıran

9. Avrupa vatandaşlığı ile ilgili bilgiler veren
10. Beceri odaklı dil öğretimini düzenleyebilen
11. Çok kültürlü
12. Değerlendirme ölçütlerini bilen
13. Dil becerileri hakkında bilgisi olan
14. Dil öğretimi ile ilgili gelişmeleri takip eden
15. Yabancı dili pragmatik yönleriyle öğretebilen
16. Dünyanın her yerinde yabancı dil öğretebilecek donanımda olan
17. Eleştirel bakış açısına sahip olan
18. Öğrencilerine etkili ve doğru iletişim becerileri kazandırabilecek
19. Farklı dil becerileri ile ilgili çeşitli stratejileri kullanabilen
20. Farklı kültürlerin farkında olan
21. Günlük yaşamı yansıtıcı konular düzenleyen
22. Hareketlilik programlarını bilen
23. İletişim becerisi ve iletişim becerisini oluşturan alt becerileri bilen
24. Kazandıkları özellikleri kullanabilen
25. Kendi kendini değerlendirme düzenlemesi yapabilen
26. Kendi kültürü ile farklı kültürleri karşılaştırabilen
27. Kendi öğrenme sürecini değerlendirebilen
28. Kendi yeterliliklerinin farkında olan
29. Kültürel bilgi aktarımını sağlayan
30. Kültürlerarası etkileşimin farkında olan
31. Kültürlerarası iletişimi öne çıkaran
32. Materyal hazırlamada OBM’de öne çıkan özellikleri dikkate alan
33. Metinde geçen beceri tanımlamalarını bilen
34. OBM metninin dilbilim ve konuşma çözümlemesi alanlarında sunduğu bilgiden faydalanan
35. OBM metninin felsefi temellerinin farkında olan
36. OBM’de belirtilen altı dil düzeyine uygun dil eğitimi almış
37. OBM’de belirtilen dil düzeylerinden öğretecekleri dilde C1/C2 düzeyinde olan
38. OBM’de geçen yeterlilikler ile uyumlu olan
39. Ortak dil düzeylerine uygun izlenince geliştiren
40. Öğrencilere bağımsız öğrenme alışkanlıkları kazandırabilecek
41. Öğrencileri çok yönlü değerlendirebilen
42. Öğrencinin öğrenme sorumluluğunu almasını sağlayabilen
43. Öğrenme ve öğretim stratejilerini bilen
44. Öğrenmede etkin rol alan
45. Öğreteceği dilin anadili olarak konuşulduğu ülkelerde bulunan
46. Öğretmen yeterliliklerine sahip
47. Ölçme ve değerlendirme özelliklerini bilen
48. Özerklik kazanmış
49. Portfolyo kullanımı hakkında bilgisi olan
50. Proje yazma çalışmaları yapabilen
51. Yaşam boyu öğrenme stratejileri geliştiren

52. Yeni yaklaşım ve yöntemlerle ilgili bilgi sahibi olan

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, öğretmen eğitimcilerinin Avrupa Konseyi tarafından alınan kararlar doğrultusunda yabancı dil öğretimi alanında ortak ölçütler sunan Ortak Başvuru Metnine uygun yabancı dil öğretmenleri yetiştirilmesine ilişkin görüşlerinin öğrenilmesini amaçlamıştır. Türkiye'nin farklı üniversitelerinde görev yapan öğretmen eğitimcilerinin OBM ile ilgili bilgileri, metni kullanım düzeyleri ve kurumlarında OBM'nin rolünün öğrenilmesi de araştırmanın amaçları arasındadır. Çalışmanın amacı doğrultusunda veri, 18 farklı ilde, 32 farklı üniversitenin "Yabancı Diller Eğitimi Bölümlerinde" görev yapan toplam 73 öğretmen eğitimcisinden toplanmış ve değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda araştırma bulgularının dikkat çektiği önemli noktalar aşağıda belirtilmiştir:

- 1) Katılımcıların %83.6'sı OBM'yi okuduklarını, %77.6'sı Avrupa Birliği yabancı dil öğretimi çalışmalarını takip ettiklerini belirtmişlerdir.
- 2) Katılımcıların %59.1'lik bir oranının OBM'yi kendi verdikleri derslerin içeriğine aldığı, %49.1'lik bir oranın ise almadığı saptanmıştır. Ayrıca, katılımcıların %60.9'u OBM'ye kurumlarında yer verilmediğini; %39.1'i ise metne kurumlarında yer verildiğini düşünmektedir.
- 3) Katılımcılar OBM'yi ders içeriğine aldıkları toplam 32 ders ve ders içeriğine alınan ve OBM'de geçen toplam 24 özellik belirtmişlerdir. En fazla belirtilen ders "Araç Geliştirme ve Değerlendirme" ve "Sınav Hazırlama ve Değerlendirme". İçeriğe en çok alınan OBM özellikleri ise "Değerlendirme Ölçütleri" ve "Dil Becerileridir".
- 4) Öğretmen eğitimcileri OBM uyumlu bir öğretmen yetiştirme programında olması gereken toplam 52 ders önermişlerdir.
- 5) Öğretmen eğitimcilerinin %90.8'lik bir oranla büyük bir çoğunluğu öğretmen eğitiminde OBM uyumlu bir öğretmen yetiştirme programı sunulması gerektiğini

düşünmektedir. Bu doğrultuda, toplam 54 gerekçe bildirmişlerdir. En fazla bildirilen gerekçe “metnin ortak ölçütler sağlaması” bir diğeri ise “metnin öğretmen yetiştirmedeki rolüdür”.

6) Katılımcıların %84.1’i öğretmen adaylarının OBM ile ilgili bilgi sahibi olmadıklarını; %15.9’u gibi düşük bir kesim ise öğretmen adaylarının bu metinle ilgili bilgi sahibi olduklarını düşündükleri bulunmuştur.

7) Katılımcılar tarafından OBM uyumlu bir öğretmen yetiştirme programının öğretmen adaylarına kazandırması gereken toplam 52 özellik bildirilmiştir. Bu özelliklerin başında “dil düzeyleri hakkında bilgisi olan” ve “kuram ve uygulama bağı kuran” ifadeleri gelmektedir.

Bu çalışma, yabancı dil öğretmenlerinin yetiştirilmesinde öğretmen eğitimcilerinin görüşlerinin alınmasının yanı sıra önerilerin alınması, gereksinimlerin öğrenilmesi ve OBM ile ilgili bilgilerin alınması açısından önemli bulgulara ulaşılmasını sağlamıştır. Bu doğrultuda, şu önerilerde bulunulabilir:

Öğretmen eğitimcilerinin görüşlerinde ortaya çıktığı gibi Türkiye genelinde, yabancı dil öğretmenlerinin yetiştirilmesinde OBM uyumlu bir programa gereksinim duyulmaktadır. Bu nedenle, yabancı diller eğitimi bölümlerinde bulunan farklı anabilim dalları ve farklı illerde bulunan üniversiteler arasında işbirliği yapılarak AB standartlarını sağlayacak bir yabancı dil öğretmeni yetiştirme programı hazırlanmalıdır. Bu çalışma kapsamında, öğretmen eğitimcilerinin OBM içeriğine yer verdikleri dersler ve özellikler saptanmıştır. Bu dersler hazırlanacak OBM uyumlu bir program önerisine alınabilir. Programa ayrıca önerilen yeni dersler eklenerek öğretmen eğitimcilerinin görüşlerine tekrar sunulabilir. Ayrıca, OBM uyumlu program hazırlanma aşamasında öğretmen eğitimcileri tarafından verilen ders içerikleri geliştirilerek OBM’de geçen daha fazla özelliğin derslere alınması sağlanabilir.

Sonraki çalışmalarda, bu araştırmanın bulgularından yararlanılarak yabancı dil öğretmen eğitimi için OBM uyumlu bir program içeriği hazırlanabilir. Program önerisi Türkiye

genelinde yabancı diller eğitimi bölümlerinde görev yapan öğretmen eğitimcilerine sunularak düzeltmelerin yapılmasının ardından uygulamaya geçirilmelidir. Ayrıca, sonraki çalışmalarda uygulama sürecinde yabancı dil öğretmeni adaylarının görüşleri ve önerileri alınabilir. Uygulanacak programın Avrupa Birliğinde yapılan çalışmalarla karşılaştırılması da bu alandaki çalışmalara katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

Akyüz, Y. (2009). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Beacco, J. ve Byram, M. (2003). *Guide for the Development of Language Education Policies in Europe: From Linguistic Diversity to Plurilingual Education*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division.

Demirel, Ö. (2003). Avrupa birliğinin dil politikası ve Türkiye. *Littera*, 12, 249-258.

Demirel, Ö. (2009). Siyasal ve eğitimsel bağlamda diller için Avrupa ortak başvuru metni. İçinde MEB (yay. haz.) *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü, 1-7.

EURYDICE (2005). *Foreign Language Learning: A European Priority*. Eurydice European Unit. <http://www.eurydice.org> adresinden 12 Mart 2008'de indirilmiştir.

Heyworth, F. (2006). The common European framework". *ELT Journal*, Vol: 60, No: 2, 181-183.

İKV (2010). *Sorularla AB Politikaları ve Türkiye: Sosyal Politika*. İstanbul: İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları.

Kelly, M., Grenfell, M, Allan, R., Kriza, C. ve McEvoy, W. (2004). *European Profile for Language Teacher Education: A Frame of Reference: Final Report*. UK: University of Southampton, European Commission Directorate-General for Education and Culture.

- Kelly, M. ve Grenfell, M. (2005). *European Profile for Language Teacher Education: A Frame of Reference*. UK: University of Southampton, European Commission Directorate-General for Education and Culture.
- Keskin, H. M. (2010). *Doğru Sanılan Yanlışlarla Avrupa Birliği*. Ankara: T.C. Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği.
- Morrow, K. (2004). Background to the CEF. İçinde Morrow, K. (ed.) *Insights from the Common European Framework*. Oxford: Oxford University Press, 3-12.
- Newby, D. (2007). The European portfolio for student teachers of languages. *Babylonia*, Vol: 3, No: 7. [http:// www.babylonia.ch](http://www.babylonia.ch) adresinden 27.Aralık 2010'da indirilmiştir.
- Newby, D., R. Allan, A. Fenner, B. Jones, H. Komorowska ve K. Soghikyan. (2007). *European Portfolio for Student Teachers of Languages: A reflection Tool for Language Teacher Education*. Graz: European Centre for Modern Languages.
- Özpençe, Ö. (2009). *Avrupa Parasal Birliği'nde Maliye Politikası Koordinasyonu ve Türkiye Analizi*. Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- Strakova, Z. (2009). *European Portfolio for Student Teachers of Languages and Its Benefits for Pre-Service Teacher Training*. 3/7014/09, KEGA Project.
- TOBB (2002). *Avrupa Birliği ve Türkiye-Avrupa İlişkileri*. Ankara: TOBB AB Müdürlüğü.
- Uzun, E. (2005). Ortak Avrupa çerçevesi (OAÇ)"nin dilbilimsel yönleri. XIX. *Ulusal Dilbilim Kurultayı*, Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Şanlıurfa, 20-21 Mayıs 2005.